

XXXII.

B e t æ n k n i n g

over

Forflag til Lov om Nedlæggelse af Sonstrup og Lyngby Seminarier.

(Udgiven af Folkethingets Udvalg den 7de Marts 1867.)

Det tør vel antages som almindeligt anerkendt, at saavist som almindelig Folkeoplysning er et vigtigt Statsformaal, saavist maa det ogsaa paaligge Staten at sørge for, at Folkeflokken stedsse kan blive forsynet med dygtige Lærere i et tilstrækkeligt Antal. Denne sanbe Betragtning ledebe til Anlæggelse af vore første Skolelærerseminarier for Statens Regning henimod Slutningen af det forrige Aarhundrede, og den maa fremdeles antages at have ligget til Grund for de Statsseminarier, som senere bleve anlagte og endnu bestaae.

Det maa imidlertid ikke oversees, at Samfundsforholdene paa den Tid, da de første Seminarier bleve oprettede, maatte udøve en betydelig Indflydelse paa disse Anstalters hele Anlæg og Plan, og at disse Forhold vare meget forskellige fra, hvad de nu ere. Da de første Seminarier bleve oprettede, og i en Række af Aar derefter, stod det sig kun meget daarligt med Folkeoplysningen. Borger- og Almue-skoler vare kun daarlige og tildeels sjældne, og det var saaledes vanskeligt for den store Mængde at staffe sig en blot nogenlunde god elementar Dannelse, hvortil endnu kom, at Lærernes Stilling var i Almindelighed saa ussel lønnet og saa ringe anseet, at ikke ret Mange kunde finde Lyst til at vælge den. Seminarierne maatte derfor søge deres Elever i de laveste Samfundsclasser, hvor Oplysningen kun var yderst

ringe, maatte hve Underviisningen albeles gratis eller for en yderst ringe Betaling, og de maatte anvende den største Deel af Tiden paa at bibringe Eleverne de første nødvendige Kundskaber i de Fag, hvori de siden skulde optræde som Lærere. Seminarierne fik saaledes en dobbelt Charakter, idet de ved Siden af at danne Lærere tillige maatte gjøre den almindelige Skoles Gjerning, og denne dobbelte Charakter have de siden, trods de meget forandrede Forhold, vedblevet at beholde, om end nogle Forandringer og Forbedringer ere indførte i Tidens Løb.

Det laa i Sagens Natur, at Tilstanden ikke hurtigt kunde forandres, og der hengik derfor lang Tid efter at de første Seminarier vare stiftede, inden man kunde spore nogen synderlig Fremgang i Folkeflokken, og det var egentlig først, efterat Forordningen af 29de Juli 1814 — der dog aldrig blev fuldstændigt udført — var udkommet, at Fremskridtene bleve synderlig mærkelige. Men siden den Tid er Folkeflokken bestandigt gaaet fremad og har baaret rige og glædelige Frugter for Folkeoplysningen, hvortil det ikke vil kunne nægtes, at Seminarierne have ydet et betydeligt Bidrag. — Der foreløb imidlertid neppe en halv Snees Aar derefter, før man begyndte at reise Tvivl, om det vilde være rigtigt og hensigtsmæssigt, at Staten fremdeles vedblev at sørge for Lærernes Dannelse, og om man ikke kunde og burde